

KEMENESALJA

Megjelenik minden vasárnap reggel.
Előfizetési ár: negyedévre 2 pengő, félévre 4 pengő, egész évre 8 pengő.

POLITIKAI LAP.
Felelős szerkesztő és kiadó:
DINKREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkreve Nándor könyvnyomdája Csillámszékben
ide intézendők a szellemi részfelvételre és közlemények
küldésére.

Az osztrák zsarolás.

Az amugy is nagy termelési és még nagyobb értékesítési nehézségekkel küzdő magyar mezőgazdaság nagy megröszékeléssel és méltó felháborodással értesült arról a kísérletről, mely a nemzetközi gazdasági életben mint a zsarolás iskolapéldája lesz egy időre emlékezetes. Mert lehet-e másnak, mint zsarolásnak nevezni az osztrák kormányt az azt az eljárását, amellyel a kereskedelmi szerződés kötése folyamatban levő tárgyalások felborította abban a pillanatban, mikor Magyarország az idény-cikkék érése miatt szinte órákra sem nélkülözheti a külföldi piacot, mikor minden napvi veszteség ezekre a termelői ágakra nézve helyrehozhatatlan veszteséggel jár. Amikor az Alföldön vagonszámra érik a gyümölcs, főzélék és zöldség, a kecskeméti barack és nagykorosi uborka, a külföldi piac elzárkózása egyenlő a katasztrófával, mert ezeket a terményeket nem lehet elraktározni, hogy türelmelem megvárhassuk a később esetleg kínálózó értékesítési lehetőségeket. A buza buza marad akár augusztusban adjuk el, akár márciusban, ellenben a gyümölcs és zöldség elrotthat, elpusztul. Ezért leste ki az osztrák kormány ezt a pillanatot, hogy a tárgyalások megszakításával és az esetleg fenyegető szerződésnélkülség rémével engedékenységre bírjon bennünket, és ránk kényszerítsen egy olyan szerződést, amely súlyos feltételeivel évekre guzsba kösse és megnyomorítsa a magyar gazdasági életet.

Magyarország már ugyis elég súlyosan érzi a cseh vámbáborának a következményeit. Ezt a vámbáborot a cseh politikai rövidlátás és önteltség az ország gazdasági érdekei ellenére idézte fel évekket ezelőtt s azóta is csak annyit tesznek meg, hogy időnkénti próbálkozásokkal igyekeznek a külföldi közvélemény előtt a felelősséget magukról elhárítani. Komoly szándékot azonban nem árulnak el a mostani sajnálatos helyzet megváltoztatására. Ami azonban legelvakultabb és legszerencsésebb ellenségünknek érthető, megmagyarázhatatlan eljárás annak a szomszédunk részéről, mely évszázadokig közös sorban élt velünk, most pedig hasonló elrettentésben és nyomorúságban nyilvánlik. A nyomorultaknak jobban meg kellene érteniük egymást, mert nagyon csunya, mikor az egyik koldus a másik markából el akarja venni a beléhullott fényes fillért. A két ország gazdaságilag egymásra van utalva s ebben nemcsak a természet játszott szerepet, hanem a közös uralkodóház évszázados politikája is, melynek a célja az volt, hogy a magyar mezőgazdaság és az osztrák ipar mintegy kiegészítője legyen egymásnak s ilyenformán a gazdasági téren megvalósult egység készítse elő a politikai összbirodalmat. Csakugyan az osztrák és magyar kivitel olyan irányu, hogy egymásnál szinte az egész felesleg elhelyezhető.

Az osztrák kormány nem törődött azzal sem, hogy a saját fogyasztóinak életét teszi nehezebbé, ha a magyar árut elzárja az osztrák piactól, nem

törődött vele, mert azt hitte, hogy torkunkra teszi a kést, mi megijedünk s a mai től lencaéért elaludtuk a holnap örökséget, kényére-kedvére kiszolgáltatjuk magunkat. A zsarolás azonban nem sikerült, mert egyrészt náluk hamarosan megkezdődött a drágulási folyamat, másrészt a magyar kormány erőteljes visszautasítása gondolkodásra késztette őket s mégis csak kénytelenek voltak leülni a tárgyalási asztalhoz. A zsarolás nem sikerült, de kétségbevonhatatlan, hogy igen érzékeny s ebben az évben már helyrehozhatatlan károkat okozott mégis. A kormány gondoskodott ugyan az emittelt idénycikkék legnagyobb részének értékesítési lehetőségéről, de az egész mennyiséget elhelyezni még sem tudta. Nagyon vigyázni kell tehát egyrészt arra, hogy az osztrákokkal szemben tovább is megfelelő erőt és kitartást mutassunk fel, de másrészt arra is, hogy a tárgyalások ne húzódjának egy nappal sem tovább, mint feltétlenül szükséges.

Dr. Rempert Elek.

A „Három”.

- Hárman vagyunk virrasztásban, Szébbkört váró magyarok. Hárman varunk sötét éjben Felvilágosított csillagot.
- Hárman vagyunk! Érzitek-e? E szövetség erejét? Egy szent letért erős hittel Oszlajnt bü-felleget.
- Reménytelenül csillag vagyunk, A vakotét éjjelen... Egy szebb jövő fényugára: — Szavunk nyomán megjelen.

Régi világ.

Írta: Farkas Emőd.

A régi nemesi világban alispáni engedély nélküli nemes embernél huztatást nem lehetett tartani még akkor sem, ha csak az asszony volt nemes. Mire aztan megszerették az alispáni engedélyt, akkor már a betyárok minden elhordták onnan. Osváth Pál, Biharvármegye egykori csendbiztosa írja, hogy a harmincas években egy b. n. martoni nemes házánál lopott machát vágta le. A csendbiztos házkutatást akart tartani, de a nemes asszony s hazba való belépést megtiltotta. Ö két pandurt állított a ház elé s bemélt Vadrada az alispánhoz. Másnap visszatért az alispáni engedéllyel, de a betyárok az éjszaka a ház tulsó részén létrát támasztottak a falhoz, a kéményen kötelel eresztettek le s azon az asszony kiadogatta nekik a húst. A földesurak, ha a betyárok kopogtattak náluk, állatták őket mindennel, csak hogy a természetet fél ne gyujtsak.

A betyárok többnyire szépszáj legények voltak, sőt akadtak közöttük olyanok is, akik igaz mintaképei voltak a tökéletes férfiszépségnek. Nem c-oda aztán, ha sok asszony embernek elcsavarták a fejét. A múlt század közepén megtörtént, hogy a fészalabiró elé kisértek egy csinos betyárt, akit aztan az egyik szobába zártak be éjszaka. De reggel holt helye volt a betyárnak meg a szobabíróknak. A szép asszony éveken át bujdosott

a betyárral s mikor a kedvesét agyonlőtték a családjal kitagadott uriaszony a zsarandok szakácsnéja lett A kapcs-betárokat, akik közönséges utonállók voltak, a puszták igazi fő megvetették és szoba se álltak velök. Leghurcsabb betyárok voltak: Devicz Andras, Angyal Bándi, Zöld Marci, akiről Petőfi nép szimfóniát írt. Patkó Bándi, Bogár Imre és Rózsa-Sándor. Ez a középtermetű, komor és szótlan ember, aki a szomszari börtönben végezte életét, 1848 ban legyelmet nyert s csapatával a rácok ellen küzdött. Legényei karikás ostorral voltak ellátva, mint a Hunyadi áruszarak.

Egy ideig vitézül és elég becsületesen viseltek magukat, hanem aztan sok panasz ment ellenük Vukovics Sebő kormánybiztoshoz. A rac templomokból kihurcoltak a misemondó ruhákat, magukra vetették, maskarákat csináltak magukból, a papokat megcsufooltak, a néppel kegyetlenkedtek s e miatt később feloszlatták ezt a veszedelmes csapatot, amely valóságos ostora volt a rácoknak. Zöld Marci a szolgabíró tette betyárrá. Nemes ember volt, mégis besoroztatta Zöld Marci, aztan megcsufoolt és betyár lett. Vele esett meg, hogy magányosan, négy német tisztet állított meg a pisztolyával. Elszedte mindennüket, aztan közléük dobta a föltetlen pisztolyt. Sokat emlegették valamikor Subri Jósokát, aki igazi betyár volt és azt híresztelték, hogy nem más, mint egy előkelő, szabócsi fiúr, aki nagyon szerette a betyáros öltözetet, a

borjuszaju inget, az ezerráncu tobovos gatyát, hosszúsáru szimát, mákrappát és darutulus pörge kalapot. Egy dancshazi földirtokos is betyáros vi-elében jart: egyszer fokossal kezében nagyot kö zönt Tisza Kálmánnak, aki nyájias isten hozottaként lépet. Akik nem is mertek a földirtokost, elámultak, hogy Tisza Kálmán oly a bajban fogadja egy betyár kérészetét. Volt e földesurak egy szobája s a kőkorszaktól fogva ezer és ezer kés meg bicska benne.

Uri betyárnak híres-tették J. Gyuri gazdag szabócsi földesurat is, akinek száz meg száz tráfája i meretes. Egyszer ezer pengőbe játszott egy magyar barátja s mindig az nyert, akinek az orrara előbb szállott a légy. Egyszer meghívia az egész falu népet lakomára. Haragudott rájuk, mert föl följújtogatták a szénaboglyáit. A lakomát a mezőn négy nagy buzaasztal közt tartotta s mikor már az atyafák aig birtak szuszogni s a földön heverték, mind a négy asztagot egyszerre feljújította. Persze hanyatt homlok menekültek el az elázott vendégek, hogy meg ne éjjenek. Hamuvá lett egy pár ezer kereszt buza, de a tréfa sikerült. J. Gyuri nevetve kiáltotta a menekülőeknek:

— Tapasztaltam, hogy szerették gyönyörködni a túzjátékban, tehát most kedvetekre gyönyörködhettek.

Az uri betyárokról tömérdék adoma forog közszajon, aminek persze a tizedrészo sem igaz. Beszélük, hogy Patkó Bándi egyszer

Zon **Yelmébe**

pestről kívánatra készítő zongorát, 30 havi részre felbonthatók. Beszerél!

Hand **brőzéseket**

ki meghívásra megjelenik. Késztőségébe kér.

Jyvanetrend

ható ben.

HOTEL **IMRIAL** **NA** **LODA.**

rc **yadvartól.**

P 10. —

derésű elű-
da, 152 szoba
szel, központi
elsőrendű
emmel.
elfizetű
részesülnek.

Vidék **esti ügyeit**

oban és
an intézi
da Rákóczi ut70
n, megtudható.

UJR **HATÓ!**

bajok
elése.

írta: **Arpád**

Ará 2-40
unk kiadó.

unkákat,

nkát, kovácsolt
rácot, bármily
éjlet, új munkát
erm-ben kivitelben

készít

Lajos
döm.ölkön.

atosan és gyor-

Aki **tyapapír**

hajt és
szerkeszt

ör papirkeresk.

Birajaim, tudjátok-e
 A házet ki készíti?
 Bűnös sügő, vihar rugja,
 Ez a bűnös bűnös bűnös!

Az ő bűnös bűnös bűnös
 Bűnös bűnös a bűnös magyar
 S ha nem bűnös bűnös bűnös
 László fark a zivatar!

O zassuk hát az oroszok
 S zongorák, zongorák máhárabb
 Felmadarsz-e néfett!

Egyetek magyar gyümölcsöt.

A váratlanul ránk szakadt osztrák vámháboru újból meggyőz bennünket arról, hogy az emberiségből kivезett az évszázados kapcsolatok nyugvó barátságosan elmélyülti jószomszédi viszony. Bár minden nemzet érzi a gazdasági elzárkózás átkát, mégis mintha valamely természetfeletti varázs hatása alatt állnának, nem törekvenek a gazdasági kigépezés útjait kiépíteni, hanem az adóvezetek törvényének kigúnyolásával arra törekednek, hogy saját terményeiket redőrszakotlán a szomszédra, attól lehetőleg minél kevesebb árut vegyenek át. Ezt a visszás állapotot különösen súlyosan érzi a magyar nép, amely mezőgazdasági terményeinek feleségével csak a külföldi piacokon tud boldogulni, mely piacok pedig ma — éppen a két legközelelnebb szomszéd, a cseh és az osztrák elzárkózás miatt — számára elveszték.

Azok az interkedések, amelyekkel a kormányhatóságok, a Nemzeti Bank és Kivitel-i Intézet arra törekedtek, hogy az osztrák határzár következtében piacainkon visszamaradt zöldség és gyümölcs-mennyiségek más külföldi államokba, főként Németországba, Svájcba és Lengyelországba szállíttassanak, késedelem nélkül berezítették hatásukat. Gyümölcs és zöldségtermelő piacainkon higgadtan itéltek meg a beállott súlyos változást. Kereskedelmünk átérve a helyzet komolyságát, messzemenőleg sietett a kereskedelmi szerződésen kívüli állapot ármoboló hatását meg áldozatok árán is

egy dunántúli plebanosnak mint az új megyés püspök mutatkozott be, kártyán elnyerte minden pénzt, majd az utóház pénzt is magához vette és ellátott. Egyszer meg magúsnak öltözve jelent meg egy főúri estélyen s, éjféli szünetkor pisztolyt rántott elő, a terem közepére állt s felkiáltott:

— En vagyok Patkó Bandi, senki se mozduljon. Pénzét, akszerit tegye le mindenki a földre.

És mindenki szédoradott a betyárnak aki aztan összeszedte a karnadába gyűlt ékszerit és kocsin elhajtatott.

Hasonló kalandokat beszéltek Sobri Jóska-ról is. Az Alföldön ez a nóta járta Rózsa Sándorról:

Rózsa Sándor az én nevem,
 Szabad rabló fejedelem;
 Jobbagyaim az utasok,
 Én meg a bűndelmők vagyok.

Híres betyár volt az ötvenes években Orban Bálint és Vig Miska is. Ez utóbbit elfogták, de harmadoapra cimborái a börtönlátást kapták és mez-zabadiották. Később egész Szabolcs vármegye pandurja tödszte, megölték és elfogták. A törvényszék halálra ítélte és Debrecen határában felkaszították.

Amikor gróf Ráday Gedeont neveztek ki kormánybiztosná, a két bihari csendőrbiztos is hívogató tettek. Az egyik öngyilkus lett, a másikat később fölméltették. Mióta a csendőri intézményt életbe léptették, vége a szakadt régi betyárvilágnak. Az utolsó Savanya Jaska volt.

mégakadályozni és a piacra vitt árúknak nagyobb tömegben való felvétele által törekedtek a magasabb nemzeti szempontból reáharulni köteleességnek megfelelni. Így az osztrák vámsorompó lezárása gyümölcs és zöldségtermékeink piacárának kialakulásánál csak erősen mérsékelten éreztette kedvezőtlen hatását.

A válnhabotó kínatásá azóhban nemcsak a termelő és a kereskedő özsze fogasan, hanem egyuttal a fogyasztó-bérlésben is fegyelmezettsevében

és támogatásán dől el Most, amikor a belföldi árak a fogyasztók szempontjából igen kedvezően alakulnak, a milliókból osszetevődő nagy fogyasztótömegnek is ismernie és tudnia kell azt a köteleességét, amellyel hazájának a gazdasági harokban tartozik. A gyorsan romló friss gyümölcsöt nem lehet elraktározni, mert az gyors fogyasztásra vár és ezért az ország jövője szempontjából nem felesleges az a figyelmeztetés, hogy törekedjünk minél több friss gyümölcsöt és friss zöldséget fogyasztani és ebből az olcsó árúból most minél nagyobb mennyiséget tölj eltartásra ellenni Most, amikor a buzatermésből csak gyenge eredményt várhatunk, most, amikor a bort eladni nem lehet s amidőn az állatértékesítés is a külföld nagymérvű elzárkózása következtében a legnagyobb nehézségekbe ütközik, a magyar földnek egyik legnagyobb kincse a gyümölcs és zöldség. Ha ez elvész, ugy a jövő telén a normális bevételek kiesése következtében még nagyobb szükség, még fokozottabb munkanéküliség fenyeget. Ezért hazafias köteleességünk azokat a káros tüneteket, amelyek az osztrákok magatartása következtében a zöldség és gyümölcsértékesítés terén beállhatnak — elhárítani.

A külföldi államok: Franciaország, Olaszország, Németország, de főként az amerikai államok fejekenti gyümölcsfogyasztása messze meghaladja a magyar lakosság gyümölcsfogyasztását. Ezen országok lakosságának napi étkezésében már évek óta egyre fokozottabb mértékben nyer szerepet a friss gyümölcs és friss zöldség. A külföldiek már reggeli jók összeállításánál helyet biztosítanak a gyümölcsnek, mely a meleg nyári hónapokban nemcsak üdítőleg és frissítő leg hat az emberi szervezetre, hanem a legegészségebb és a legfontosabb vitaminokban igen gazdag táplálék, mely a higiénikusan és ésszerűen táplálkozó ember asztaláról sohasem hiányozhatik. A gyümölcs magas tápértékénél fogva mindig a legolcsóbb élelmiszer. A gyümölcs nem esemegé, amely csak a jobb módúak asztalán szerepelhet. Át kell mennie a köztudatba, annak a gondolatnak, hogy a gyümölcs a népélelmérés egyik igen fontos tényezője, amelyből egészségeink fenntartása érdekében, mi nél többször eszmínél többet kell fogyasztania.

Az osztrák magyar vámháboru komoly óráiban, amikor önfegyelmezettsegükön és öntudatos magatartásunkon mulik, hogy a helyzet gyors és a magyar érdekeket szolgáló kibontakozásához hozzájáruljunk, egyetlen jelszóval fordulhatunk a magyar fogyasztóközönséghez: Egyetek magyar gyümölcsöt! Belföldi gyümölcsfogyasztásunk öntudatos felfokozása fél győzelmet jelent a remélhetőleg rövid ideig tartó vámháboruban!

A Szent István-Hát ünnepe

Idén is a szokásos fennyele üli meg a főváros. Kétzseres fontossága a mai viszonyok között, hogy az a morális erő, amely ebben a nemzeti ünneppben rejlik, az idén is érvényesüljön és a Budapestre sereglő vidéki és külföldi vendégekben fokozza az ezeréves múlt történelmi hatását.

Az ünnepségek központjában az idén is az augusztus 20-ai keremnet és az azt nap e-re rendezendő nagyszabású gellérhegyi tűzijáték áll. Azonkívül az ünneprendező nagybizottság tovább fejlesztti azokat a szorakoztató és oktató látványosságokat és ünnepeket, amelyek a népies és nemzeti vonásokat viselik magukon. Ezen a téren már az előző évek is egyrő gyönyörűbb és megkapóbb alkalmakat produkáltak, amelyeknél a magyarság nemzeti egyénisége jelentkezett a magyarországi és a külföldi vendégek érdeklődése előtt. Az idén is be fog mutatkozni a magyar falvak művészete zenével és tanaival. Az a megértés, amely ezeket a látványosságokat kíserte, mutatja, hogy a közönség szívesen tér vissza a népies művészet forrásaihoz.

A szorakoztató ünnepeken kívül lesznek az idén is tanító célu kiállítások, sportesemények, atletikai ünnepek, amelyek a főváros életi mozgalmassá és érdekessé fogják tenni az ünnepek napjai alatt. A részletes programot most dolgozzák ki.

Természetes, hogy ugy mint minden évben, az idén is féláru vasuti jegy, a külföldiek számára pedig vízumkedvezmény áll majd rendelkezésre. Budapest székesfőváros idegenforgalmi szervei mindezzel kapcsolatban előkészítik az olcsó tömegszállítás megoldását is.

Aki téli tüzelőjén

takarítani akar, az már most szorakoztató fel cserépkályhát a Kállay félu nagyhatásúka belső légvezetékekkel, mert ez a beépítés:

- 1) 50 százalékos fűtőanyag megtakarítást és így pénzmegtakarítást jelent.
- 2) a helyiség ugyanolyan gyorsan felmelegedik, mint a legjobb vaskályhával.
- 3) rendkívül jutányos áron, régi és új cserépkályhába, fa és széntüzelésre beszerelhető, tekintet nélkül a fűtőanyag minőségére.

A helyben Szent Benedek Rend szekházában eddig két kályhát alakítottam át, ami annyira bevált, hogy most már a Rendhez összes cserépkályhát átalakítottam. Azonkívül a gyógyszerterben is most eszközlöm a beépítést és akiket ez az olcsóbb tüzelési módszer érdekel, kérem, hogy ezen helyeken tekintsek meg a kályhákat és személyesen is győződjének meg annak hasznos és celszerű voltáról.

Három hétig Celldömölkön tartózkodom és ezen idő alatt megrendelőimnek rendelkezésére állok, található vagyok az apátsági Rendházban minden időben.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Kállay Mihály, kályhásmester.

magyarokat
 Kő ismértök
 Könyv és
 Sima tükörön

Oh kicsi kis fiam,
 Jperenmanak oly
 A vízere enlle
 Vihar tóma dob
 Uvrehygen to
 Akti szeg
 Tündérvá
 Nem tudnak

Róka nem bír
 S hátr király
 Elhalatja
 A szegény
 Elbottlik a lá
 Kicsorbat a

Nagy mes
 Könyörgést bem
 Ar eherők oldt
 Megrakva
 Ninos vágy
 uti vadn
 Tipp-hopp o
 Upszelen var

Oh kicsi kis fiam,
 Nagy mesourzina
 S zellelőni, hogy
 Van egy más, kom
 Ahol rögs az m
 Hajókat ölet be a
 Ahol farkaok l
 Felve jar szon

Kio l tes
 Nagy mes-erdoes
 Milyen jó voina,
 Atólele a tá
 S ut fogna
 Hol a seyma
 S lenel Cipta
 Sárkányokát

H I

Arany
 plébános a
 ban ónaepite
 helyi nag
 és elő

Sza
 agi orvos 3 l
 léte alatt dr.
 lytesitit.
 aljegyző 2 hull

Körje
 órakor töltte
 moigabiro
 egyházaskasdi
 vámasztottak
 gedjegyzőt.

Vadá
 baton adta
 rónaga a köny
 legtöbbet meg
 megye főispán

Eloje
 celldömölki paly
 Pásztorj Gyula
 elő. Ugyancsak
 mikönn szolgá
 intézőt fntintódt
 pályaudvaron á
 helyettes-bíró

Ipáry
 papnölköcs
 szoranyl.

Vadászál
 miniszter most
 lyozta a tilalm
 mezei nyolra
 Ózakra oklós
 és gidara
 ténre és l
 31-ig, facsól

gyárakkal, valamint az exportőrökkel és hűtőházakkal, amelyek alapján biztosítva látja, hogy az egyesület a köz érdekében fog működni. Közölte, hogy a „Gyümölcstermelők Országos Egyesülete”-hez már igen sok erkölcsei terület jelentette be csatlakozását, a gazdasági megfontolásból a belépési felhívások kiküldése már folyamatban van és az eddigi nagy érdeklődés alapján reméli lehet, hogy a közgazdasági hatóság támogatásával sikerül majd az Egyesületet egy megszervezni, hogy a nemzeti védekezés rövid idő alatt elérhető lesz. Közölte továbbá, hogy a legközelebbi értekezést a közgazdasági hatóság beosztottai is meg kell látogatni, mert eddig azok voltak leginkább hiányos az egyesület és keresett gyümölcs-tervezés.

Lampel Ica tudósítása a Világörökség-versenyéről. Mivel Magyarország 1982. a Színhazi Élet új évfolyama teszi meg tudósításait, amelyek az idei világszépítőversenyéről írnak. Ezzel a címmel megírta, hogy megérkezett Közép- és Keletről arról, hogy pontosan milyen garabócmunkák érkeztnek meg a Missok a bolgá városba. A cikk egyik kedves része arról szól, hogy a Missok csaknem kivétel nélkül megszokták a világszépítőversenyre. Amiről a napilapokban anyai szó esik: szabad-e az utcán piszabban járni? A Szelebi Eteleben már képeket látható. Szép Ernő, Hatvány Lili, Bródy Lili, Karinthy Frigyes, Bibó Lajos, Farkas Imre cikkek kívül további érdekességek: a nevezhet magyar olimpiónok fényképe, Pythia jóslásai a strandon. Művésztársaság-választás Japánban. A Duna Királyi választás jelöltjei. Tehetős avatás. Török Rezső regénye. A vadevező. Pompás Társaság, Divat és Bridge-rovatok. 13 oldalnyi rejtvényrovat. Inca Sándor hetilapja új számban jelent be, hogy Szent Isten hetében a Magyar Országos Lawn Tennis Szövetséggel egyetértésben országos lawn tennis-versenyt rendez. A vidéki városok versenyzői vasúti jegyet kapnak és Budapestten a Színhazi Élet vendégei. Ez a verseny bizonyára érdekelni fogja az ország valamennyi tenniszáróját. Háromfelvonásos szindarab, kotta, kézimunkakelléklet és gyermekjáték egészíti ki a Színhazi Élet új számát, amelynek ára 1 pengő, negyedévi előfizetési díj 10 pengő. Kiadóhivatal Budapest, VI. Aradi u. 8.

CSARNOK.

A praehistorikus művészet kibontakozása.

(Régészeti tanulmány.)
Írta: Wéber Gyula.

A sivatagban az ódáz ugyanaz, mint az ember életében a művészet. Fejfisszák, ódit mind a kettő.
Az előbbi az emberi test napbevételű ükkadt, megerősítésétől, szomjaságot elgondoló fizikumát, testi erejét óditja fel a teszi rugalmasabbá, edzettebbé — egy újabb és még nagyobb testi erőt megkövetelő közdelemre.
Mik az utóbbi, illetve a művészet az ember hétköznapi életének szörke, fénytelen, monoton egyhangúságot elszabadult lelkét, lelkiállapotát élénkíti fel, sötét szinesse teszi az ember különben szörke életét.

A legnagyobb művész, a Természet.
És a legnagyobb művészt akkor alkotja, mikor az Élet magzat szétbontotta szerete a földön — és abból sok, sok érmillión keresztül bővelte egyre fejlettebbé, tökéletesebbé természetét, alkotásait és köztük a legkifejezettséggel: az önállóan gondolni és gondolatot már tagolt beszéddel kifejezésre juttatni tudó, korlátlan fejlődési lehetőséggel megáldott csodálatos lényt: az embert.

Ez volt a legnagyobb művészek, a Természetnek a legmagasabbfokú alkotása — és az, mikor az emberbe beleoltotta saját anjének csirnit és abból kiformalta az embert, között az a legnagyobb, a legkiválóbbat: a megihletett művészt.
Ígen a legnagyobb, a legkiválóbbat, mert minden az életnek olyan értéke, mely meghatározza a művészetét, mely oly annyira kiemelkedő vele megáldottakt — és olyan csodálatosan közel vinné az embert, az un-

varanlatosan keresztül, a Természetnek.

A művészet tehát valami olyan értéke az életnek, mely felül áll mindenén, ami szörke, ami hétköznapi és ami csak a lét fenntartásáért történik.

A művészet az emberben a lényt kétféle osztja: mert az emberben több a reális ember, mint a művész, vagy a művészi hajlam — és a művészetben pedig több a művész és az érte való törekvés, mint az anyagi ember.

De ez a tézis nem fut meg az abszolúte valóságosságát, mert a létezés-határozó körülményei, vagyis a miliók, a művészetben est az állapotot, a valóság merleg-serpenyőjén hol javára, hol ellene döntik.

Ez a relatív állapotot, a leghelyesebben az ember és a művész avatkozásával, csak így vizsgálható:

Az ember élete az egyszerűen munka, a boldogultás, a törekvés, a fejlődés után.

A művészet pedig az álom: álma a testnek — a világmegfáltó láz mikrobáinak — és ez az álom az, ami a művész szubjektivitásán keresztül alkot; és erupciókat termel a végtelen Univerzumban.

Az ember élete, vagy életelődje: az anyagi javak ösztönös fokozása a munkával — a boldogultásért való küzdelem; a udert, a gyermekért, vagyis élni következetesen, a természetességgel adott életet, magáért az élő életért.

A művész létezésében az élet csak ut — őt csak az eszmék fűtik; és az ő kezében a munka gyönyör, mert alkotás — az ő boldogsága, a Szép utani vágy, mely megkérdőlyözza bent a sivar embert és intenzitásával termeli a zsenialitás erupcióit

A pleisztocén művészeiről nem állíthatjuk, hogy alkotásait, ennek a régiókban élt álomnak a tudatalatti inspirációjából szülték, mert az aktori művész, nemzetszava primitív intellektusáról, oly idegtesztelő és minden energiát kimerítő létközdelmet élt, hogy érzékiségének, illetve érzémi világának nem lehetett állandó produktív folyamatait.

Ázonban nem kell azt gondolnunk, hogy a pleisztocén művésze, unalomtűrés, szórakozás, vagy a mániásos réa gyakorlati hatása vette kezébe a kővést, hogy eszközei szimmetriájából kifejlődött doborműveket, reliefeket, majd a kerek plasztikát kultiválja, később pedig silhouetteször, majd arnyait és festett falpiktúráival megörökítse nekünk — kis mennyiségben, de az ő életkorait hatványozó primitív képzelettel és azokat a természetelleni ellenlettel, melyekkel oly sok véres harcot vívott — mert a pleisztocén művésze, bármily sekély nyomára morálispiráció ösztönzésre is, de mély metafizikai lelki kény szer kitöréseinek következtetés levezetéseit voltak ezek a legelső művész szellem lellobanasai.

Ás az ember, aki csak azt nézte a keze gyébe eső kődarabban, hogy a legyverül használva, mellel alkalmasabb legyen csak manynak leterítésére, illetve hogy mellel jobban megfeleljen az ő szörke hasznalati körének, az még nem fejlődött az emberi mentalitás magasabb fokára, mert ez az ember csak annyiban különbözött az állatvilág többi lényeitől, hogy zsákraanyag nem pusztán fizikumával ejtette el, hanem még idegen testekre átvitt, közvetett erővel, vagyis már ölé és hajító fegyverrel gyűrte le a dorozárát.

A művészet első megnyilatkozásai, csak sok, sok küzdelemmel és fejlődéssel eloptott ezerev után törték át az emberasztikus lelkiállapot; mikor az ember a célszerűség mellett, már keresie az alkai szépet — és ez már megindította a produktivitás állandó és következetes fejlődésével — a korlátlan életerő átitatott tudataval ádta tanulójelet a művészi szellem hajnalhasadásának.

Ázonban a művészet, ebben a periódusában még csak nagyon megköltött, illetve nagyon szabványos keretek között élte a céltudatosság önállóságát, mert csak az eszköz szimmetriájában nyert kifejezést, tehát csak mint mellettel, azaz csak mint indirekt irány szerepelt a paleolitikum első periódusait élő ember szellemiségében.
A művészet az ember kulturális fejlődésében első kibontakozását, minden melléktrany nél-

kül csak akkor érte el, mikor az felülemkedélt eszközeinek szimmetriájából; amikor az alkotóerő erupciói, önmagáért, a minden más célra felülemkedett — Coclú művészetért törték elő az ember primitív lelkiállapotából és alkottak a legelső alkotta, mely csak a művészi „án” emelkedett, sőt, mondhatni fellokozott szépségének a metafizikai kényeztetőt hajtott „tökély” utáni rágyát hivatott kijelögetni.

Tehát bármily ösztönözés, bármily primitív keretek között és bármilyen hétköznapi környezetben is született meg a létfenntartó eszköz szimmetriájában a művészet; az értelmi ember — szellemi lény — csak itt lépett elő, csak itt véste rá a nevét a haladás mérőföldkéveire — csak innét mondja azt, hogy a legközelebbi lény — hogy az értelem tárgyja s hogy emberek vagyunk.
(Folyt. kov.)

Hirdetmény.

Alulírott egyesület elnöksége közhirre teszi, hogy a Celldömölki, valamint a mersai határban fekvő és az egyesület tulajdonát képező 14.764 □-ös

szántóföld

folyó évi augusztus hó 1-én délután 3 órakor a „Celldömölki Máv. Vasutasok Körében” (Koptik-u. 5.) a leg többet ígérőnek bérbe adatik. A bérjárlatokat folyó hó 31 déli 12 óráig bezárólag kell beadni az egyesület elnökségéhez. Aki bővebb felvilágosítást óhajt, az forduljon Metzger János máv. főköcsimesterhez, mint az egyesület elnökéhez. (Lakás Celldömölk, Bisztyák Odón-u. 5.)

S á g h e g y i

sajtótermesü elsőrendű palack-érett ó b o r o k 25 litertől felfelé 35—40 fillérért literenkint kaphatók Honig Sámuelnél Celldömölkön.

E l a d ó ö r ö k á r b a n , a v a g y b é r b e a d ó h e n t e s é s f ü s z e r ü z l e t

lakással és gazdasági udvarral, 10 hold szántófölddel együtt. A szántófelde esetleg külön is megvethető. A vételár fele a birtokon rajt maradhat, amely után 6 százalékos kamat fizetendő. Cím megtudható a kiadóhivatalban.

CSILLAR

raktaromat a legújabb típusokra kibővítéssel, ezek nagyon olcsó áron részletre is kaphatók. Minden vételkényezser nélkül győződjön meg áralmól Koczor Celldömölk Telefon 30. Fő-tér. Legolcsóbb rádió beszerzési forrás. Villanyvilláplás szerelés.

Aki Budapesten házfelügyelőséget

óhajt elnyerni, forduljon bizalommal szerkesztőségünkhez, hol kellő felvilágosítást kap.

zo bemutaj amelyek
H
felei
Ujva
PHATÓ!
E lyk árban,
20%
Vidéli
Ke:
UJ
HOTEL
IAL
LAKA
kifogá
vaskap
rend
vagy ja
K i
lakat
Vidéli
Befa
kapokt